

ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย
กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี
Tourism Experiences Affecting Thai Tourists' Satisfaction with
Cultural Tourism in Chanthaburi Province

ยุบุญ พงษ์สไพลิน, พิเชษฐ อุดมสมัคร, อัฒววรรณ สาทะรายทอง
Yuboon Phaluehaspailin, Pichet Udomsamak, Atchawan Saraithong
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี
Rajamangala University of Technology Tawan-ok, Chanthaburi Campus
รชต จันทะบุรณ์
Rachata Jantaboon
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตบางเขน
Sripatum University, Bangkhen Campus
E-mail: udomsamak.p@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 428 คน โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณรายด้านพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร คือ ด้านสิ่งดึงดูด ($\beta=0.309$, $p<0.01$) และด้านที่พัก ($\beta=0.354$, $p<0.01$) ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี อธิบายค่าความผันแปรของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ได้ร้อยละ 67.80 ($R^2 = .678$)

คำสำคัญ: ประสบการณ์การท่องเที่ยว, ความพึงพอใจ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, จันทบุรี

Abstract

The purpose of this research were to study the tourism experience affecting the satisfaction of Thai tourists with cultural tourism in Chanthaburi Province employing survey research. Data were collected by questionnaires from 428 Thai tourists who had visited cultural tourism in Chanthaburi province by random method. The research tool was a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results found that:

Tourism experience affecting satisfaction of Thai tourists with cultural tourism in Chanthaburi Province by Multiple Regression analysis. It was found that all 2 independent variables, namely attraction ($\beta=0.309$, $p<0.01$), and accommodation ($\beta=0.354$, $p<0.01$), had an effect on the satisfaction of Thai tourists with cultural tourism in Chanthaburi Province, and explained the variance in Thai tourists' satisfaction with tourism. cultural tourism in Chanthaburi province at 67.80 percent ($R^2 = .678$).

Keywords: Tourism Experience, Satisfaction, Cultural Tourism, Chanthaburi

1. บทนำ

การท่องเที่ยวได้กลายเป็นวิถีใหม่ของผู้คนในปัจจุบันเพื่อการแสวงหาความสุข ความเพลิดเพลินใจ อันมีสาเหตุหลักจากการพัฒนาของการคมนาคมและเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงง่ายมากขึ้น อีกทั้งการท่องเที่ยวได้ถูกพัฒนาออกมาหลากหลายรูปแบบเพื่อการตอบสนองความต้องการหรือจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เป็นเฉพาะตัวมากขึ้น ตามลักษณะนิสัย ความชอบ รสนิยมส่วนตัว และรูปแบบของการท่องเที่ยวในยุคสมัยใหม่ยังได้ถูกพัฒนารูปแบบที่แตกต่างเพิ่มขึ้นไปอีก ด้วยความสนับสนุนของภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้มีรูปแบบของการท่องเที่ยวใหม่ที่ได้รับการสนับสนุนและกำลังเป็นกระแสนิยมในประเทศไทยคือรูปแบบการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในเชิงลึกมากกว่าการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินผ่อนคลายเพียงเท่านั้น และการท่องเที่ยวรูปแบบที่กล่าวถึงนั้นเรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” (จิตาวิรี สุขคร, 2562: 2) ในปัจจุบันกระแสการตื่นตัวด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวและสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่ต้องการแสวงหาความรู้ หาประสบการณ์เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในแต่ละท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะ

จังหวัดที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ย่อมมีประวัติศาสตร์ความเป็นมา โบราณสถาน โบราณวัตถุรวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่นและทรัพยากรทางธรรมชาติด้านการท่องเที่ยวที่สืบทอดมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากมายที่น่าสนใจ ได้แก่ โบราณสถานค่ายเนินวง ศาลากลางจังหวัดจันทบุรีหลังเก่า ถนนอัญมณี (ถ.ศรีจันทร์และตรอกกระเจ่าง) ศาลหลักเมืองจันทบุรี (ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง) ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (จันทบุรี) แหล่งโบราณคดีบ้านคลองบอน พระพุทธรูปหลวงพ่อวัดพลับ และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดเขาสุกิม พุทธอุทยานวัดขากใหญ่ วัดเขาพลอยแหวน วัดตะกาดเจ้าวังสวนบ้านแก้ว ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี และอาสนวิหารแม่พระปฏิสนธินิรมล (วัดคาทอลิก) (อภิวรรณ ศิรินันทนา และคณะ, 2565: 91) จากแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าจังหวัดจันทบุรี มีศาสนสถานที่มีชื่อเสียง และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะตามคติความเชื่อที่ถือว่าการได้มาสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จะนำความเป็นสิริมงคลมาสู่ชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี จึงมีความสนใจศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้เสนอต่อวัฒนธรรมจังหวัดและการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ไปพัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านที่พัก ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งกำหนดนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดจันทบุรีให้มีประสิทธิภาพและตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

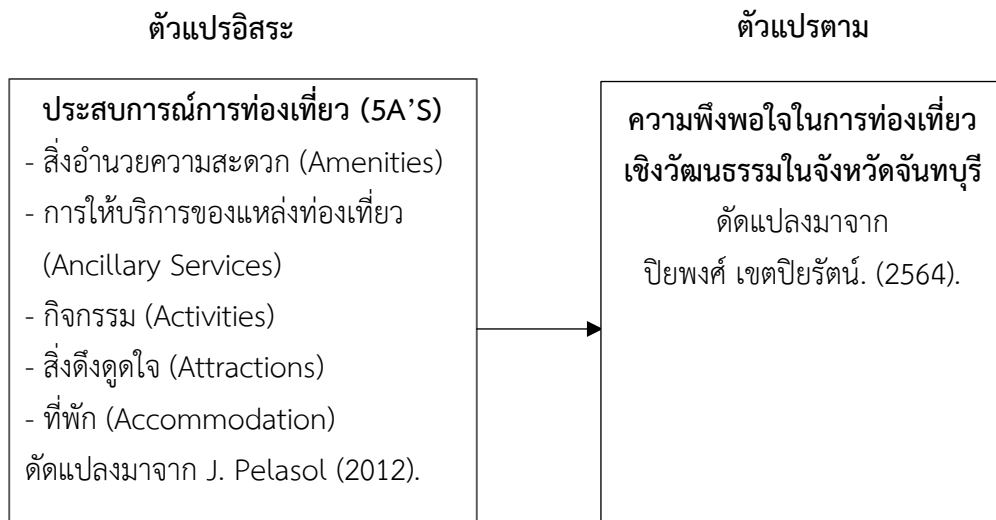
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้กระบวนการวิจัยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของวิจัย คณะผู้วิจัยมีการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวความคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงใช้สูตรของ คอแครน (Cochran, 1977: 98) ดังนี้

$$n = \left\{ \frac{Z^2}{4e^2} \right\}$$

ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี จะมีค่าเท่ากับ 384.16 คน แต่เพื่อความสะดวกในการประมวลผลข้อมูล คณะผู้วิจัยจึงกำหนดให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 385 คน แต่ทั้งนี้คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อลดปัญหาของการตอบกลับของแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์หรือน้อยกว่าที่กำหนด หรือข้อมูลมีการสูญหาย (Missing data) ส่งผลต่อการเกิดอคติ (Information bias) ในการศึกษาได้ (บุญญพัฒน์ ไชยเมล์, 2556:14)

$$\text{สูตรการปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \quad n = \frac{n}{1-R}$$

โดยกำหนดให้ค่าอัตราการสูญเสียเท่ากับร้อยละ 10 ($R = 10$) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ต้องเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน รวมเป็น 428 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3.3 การสร้างแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยกเป็นร่างแบบสอบถาม เพื่อนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ คณะผู้วิจัยใช้

เกณฑ์การแปลความหมายจากคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (Weighted mean score) ของแต่ละคำถามโดยแบบสอบถาม มีทั้งหมด 5 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ วิธีเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทาง งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง และแหล่งข้อมูลที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจ ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี (5A'S) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยใช้วิธีของ Likert (1932: 140) ตั้งแต่มากที่สุด-น้อยที่สุด จำนวน 17 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5 ด้าน ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services) กิจกรรม (Activities) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) และที่พัก (Accommodation) ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยใช้วิธีของ Likert (1932: 140) ตั้งแต่มากที่สุด-น้อยที่สุด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ความรู้สึกที่ดีที่ได้มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี การมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรีเกินความคาดหวัง รู้สึกชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี พอใจกับการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี และอยากกลับมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรีซ้ำและบอกต่อ ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะทั่วไป

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการออกแบบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปทำการตรวจสอบความเหมาะสมของสำนวนภาษาและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร (Index of Item-Objective Congruence : IOC) เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive method) หลังจากนั้นนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่า IOC เท่ากับ 0.87

และคณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปทำการทดสอบ (Pilot test) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างของผู้คนที่มาเที่ยวงานราชชมงคลรักษ์เหลืองจันทน์ วันดอกไม้บานครั้งที่ 21 ประจำปี 2566 เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ และมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นจึงนำมาทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก ผลการตรวจเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1984: 161)

พบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 ซึ่งมากกว่า 0.80 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

3.4 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยคณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยระบบออนไลน์ผ่านทาง Google Form ได้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 428 คน

3.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้องของข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลด้านประสบการณ์การท่องเที่ยว (5A'S) และด้านความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ผลจากการวิจัย พบว่า

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน (ร้อยละ 42.8) เพศชาย จำนวน 152 คน (ร้อยละ 35.5) และ เพศทางเลือก (LGBTQ) จำนวน 93 คน (ร้อยละ 21.7) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่อายุ 21-30 ปี จำนวน 173 คน (ร้อยละ 40.40) รองลงมา คืออายุ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 96 คน (ร้อยละ 22.4) อายุ 31-40 ปี จำนวน 93 คน (ร้อยละ 21.7) อายุ 41-50 ปี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 9.6) อายุ 51-60 ปี จำนวน 21 คน (ร้อยละ 4.9) และอายุ 61 ปี จำนวน 4 คน (ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่สถานภาพโสด จำนวน 284 คน (ร้อยละ 66.4) รองลงมา คือสถานภาพสมรส จำนวน 109 คน (ร้อยละ 25.5) สถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 6.8) และสถานภาพคู่สมรสเสียชีวิต จำนวน 6 คน (ร้อยละ 1.4) ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ภาคตะวันออก จำนวน 93 คน (ร้อยละ 21.7) ภาคเหนือ จำนวน 81 คน (ร้อยละ 18.9) ภาคกลาง จำนวน 78 คน (ร้อยละ 18.2) ภาคใต้ จำนวน 68 คน (ร้อยละ 15.9) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 60 คน (ร้อยละ 14.0) และภาคตะวันตก จำนวน 48 คน (ร้อยละ 11.2) ตามลำดับ ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 221 คน (ร้อยละ 51.6) ระดับปริญญาตรี จำนวน 187 คน (ร้อยละ 43.7) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 20 คน (ร้อยละ 4.7) ตามลำดับ อาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 108 คน (ร้อยละ 4.7) พนักงานเอกชน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 90 คน (ร้อยละ 21.0) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จำนวน 80 คน (ร้อยละ 18.7) รับจ้างทั่วไป จำนวน 64 คน (ร้อยละ 15.0) ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 48 คน (ร้อยละ 11.2) เกษตรกร จำนวน 29 คน (ร้อยละ 6.8) และไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.1) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 141 คน (ร้อยละ 32.9) รองลงมา 5,001-10,000 บาท จำนวน 76 คน (ร้อยละ 17.8) 25,001-30,000 บาท จำนวน 67 คน (ร้อยละ 15.7) ไม่มีรายได้ กับรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน 46 คน (ร้อยละ 10.7) 30,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 32 คน (ร้อยละ 7.5) และ 20,001-25,000 บาท จำนวน 20 คน (ร้อยละ 4.7) ตามลำดับ

4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวมีวิธีเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี โดยส่วนใหญ่จะใช้รถส่วนตัว จำนวน 331 คน (ร้อยละ 77.3) รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทาง จำนวน 61 คน (ร้อยละ 14.3) และรถบริษัทนำเที่ยว กับเดินทางมาโดยพาหนะของหน่วยงาน มีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่จะเดินทางมา 2-5 คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 250 คน (ร้อยละ 58.4) รองลงมาคือ มาคนเดียว จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 110 คน (ร้อยละ 25.7) มา 6-10 คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 40 คน (ร้อยละ 9.3) และเดินทางมาด้วยกัน 11 คนขึ้นไป จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 28 คน (ร้อยละ 6.5) ตามลำดับ งบประมาณในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะใช้งบประมาณ อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท จำนวน 176 คน (ร้อยละ 41.1) รองลงมา คือ งบประมาณน้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 167 คน (ร้อยละ 39.0) งบประมาณ 10,001-15,000 บาท จำนวน 59 คน (ร้อยละ 13.8) และงบประมาณมากกว่า

20,001 บาทขึ้นไป กับ 15,001-20,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 3.3) ตามลำดับ แหล่งข้อมูลที่มีผลมากที่สุดต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลจาก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่าง ๆ ยูทูบ เฟสบุ๊ก จำนวน 239 คน (ร้อยละ 55.8) รองลงมาคือ จากการได้ข้อมูลจากสื่อบุคคล ได้แก่ ญาติ/เพื่อน เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่รัฐ/เอกชน/บริษัท จำนวน 145 คน (ร้อยละ 33.9) และจากสื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร แผ่นพับ ใบปลิว จำนวน 44 คน (ร้อยละ 10.3) ตามลำดับ

4.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี (5A'S)

ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี (5A'S) ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.42 รองลงมา คือ ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และน้อยที่สุด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านที่พัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 4.37

4.4 ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลด้านความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ที่ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวให้ระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับ การมีความรู้สึที่ดีที่ได้มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับความพึงพอใจสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือ พึงพอใจกับการตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รู้สึกชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 การมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรีเกินความคาดหวัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 และอยากกลับมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรีซ้ำและบอกต่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ตามลำดับ

4.5 ตอนที่ 5 ทดสอบสมมติฐาน

ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี รายด้าน ผลการวิเคราะห์โดยค่า VIF ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 4.051 3.339 2.945 3.222 และ 2.491 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณรายด้าน พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร คือ ด้านสิ่งดึงดูด

($\beta=0.317$, $p<0.01$) ด้านที่พัก ($\beta=0.353$, $p<0.01$) ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี อธิบายค่าความผันแปรความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ได้ร้อยละ 67.70 ($R^2 = 0.677$) เรียงลำดับจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านที่พัก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.353 ($B = 0.310$, $t = 8.079$, $p < 0.01$) รองลงมาคือ ด้านสิ่งดึงดูด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.317 ($B = 0.331$, $t = 6.391$, $p < 0.01$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ด้านที่นักท่องเที่ยวให้ระดับความคิดเห็นสูงสุด คือด้านสิ่งดึงดูดใจ เนื่องจากสิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน สิ่งก่อสร้างที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของจังหวัดจันทบุรี ยังคงมีความสมบูรณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว ความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อม ตลอดจนผู้คนในชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คอยแนะนำและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพัชร์ กาญจนรัตน์ และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2563: 288) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความสนใจท่องเที่ยวเชิงโยธยาอดีตของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นกัน

การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณรายด้าน พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร คือ ด้านสิ่งดึงดูด (X_4) ($\beta=0.317$, $p<0.01$) ด้านที่พัก (X_5) ($\beta=0.353$, $p<0.01$) ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี อธิบายค่าความผันแปรความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ได้ร้อยละ 67.70 ($R^2 = 0.677$) เรียงลำดับจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ ด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านที่พัก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.353 ($B = 0.310$, $t = 8.079$, $p < 0.01$) เนื่องจากที่พักสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี มีราคาที่เหมาะสม มีความหลากหลายให้เลือกใช้บริการ รวมถึงมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีมีมาตรฐานเพื่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ ฤดีสถิต (2563: 88) พบว่าด้านที่พักมีอิทธิพลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวทัวร์ไหว้พระของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.159 ($B = 0.134$, $t = 2.934$, $p < 0.01$) และรองลงมาคือ ด้านสิ่งดึงดูด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.317 ($B = 0.331$, $t = 6.391$, $p < 0.01$) เนื่องจากจันทบุรี เป็นจังหวัดที่เป็นสิ่สนของภาคตะวันออก ได้ชื่อว่าเป็นเมืองผลไม้ เมืองผลไม้ และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ทะเลน้ำตก ภูเขา รวมถึงสิ่งดึงดูดที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายของความเก่าแก่และวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของ

ชาวบ้าน ที่ยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทั้งดงาม ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ ชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว ตั้งอยู่ ต.หนองบัว อ.เมือง ชุมชนเก่าแก่อายุกว่า 200 ปี จุดเด่นของที่ชุมชนขนมแปดกริมคลองหนองบัว คือ อาหารพื้นบ้านและขนมโบราณชื่อแปลก ไม่ว่าจะเป็นขนมติดคอ ขนมตะไล ขนมตะลุ่ม ขนมหัวล้าน น้ำเญียววัว ฯลฯ และกิจกรรมที่ได้รับ ความสนใจ คือการล่องเรือชมธรรมชาติ และดูฝูงเหยี่ยวแดงที่บริเวณแม่น้ำจันท ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพงศ์ เขตปิยรัตน์ (2564: 69) พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.170 ($B = 0.215$, $t = 3.242$, $p < 0.01$)

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนบริหารจัดการ การท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี ต้องให้ความสำคัญกับด้านสิ่งดึงดูดใจ เพราะมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นมากที่สุด และด้าน สิ่งดึงดูดใจยังส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกด้วย เช่น บริหารจัดการให้คงความ สมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมให้คงความเป็นอัตลักษณ์ ของชุมชน ตลอดจนอบรมและพัฒนาให้ความรู้กับคนในชุมชนเพื่อคอยแนะนำ และให้ความ ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวด้วยไมตรีจิต ด้านที่พิกส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ต้องตั้ง ราคาที่เหมาะสม ให้มีความหลากหลายให้เลือกใช้บริการ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีมี มาตรฐาน ตลอดจนธุรกิจที่พักต่าง ๆ ต้องนำแอปพลิเคชันจองที่พักมาใช้ เพื่อสามารถให้ ข้อมูลรายละเอียดแก่ลูกค้า และได้ข้อมูลที่รวดเร็วและชัดเจนเพื่อจองการเข้าพัก สิ่งนี้จะ สร้างประสบการณ์การบริการลูกค้าที่ดียิ่งขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรีให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นเพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวได้รับระหว่าง การท่องเที่ยว เพื่อสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับ การท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายอันเป็นทางเลือกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

7. องค์ความรู้จากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services) ด้านกิจกรรม (Activities) ด้านสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) และด้านที่พัก (Accommodation) ดังแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งโมเดลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี ดังกล่าวข้างต้น การท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ควรส่งเสริมและพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น มีความเป็นตัวตนเพื่อสร้างสิ่งดึงดูด และผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายหรือ จุดหมายในการเดินทางท่องเที่ยวไปยัง แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยเฉพาะ ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ พร้อมต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ หอพักที่สามารถรองรับ ผู้สูงอายุและผู้พิการได้ มีสถานที่จอดรถที่เพียงพอ จัดเตรียมรถเข็นไว้บริการ รวมทั้ง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ภาคเอกชนที่เป็นเจ้าของ ธุรกิจที่พักควรปรับปรุงและพัฒนาที่พักให้เหมาะสมและปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว รวมไปถึง ในห้องพักควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ออกแบบสำหรับผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 2 โมเดลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี

เอกสารอ้างอิง

- จิตาวีร์ สุขคร. (2562). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในประเทศไทย. **วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน**, 1(2), 1-7.
- ณัฏฐพัชร กาญจนรัตน์ และ กุลพิชญ์ โกโคยอุดม. (2563). องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความสนใจท่องเที่ยวเชิงโยธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร. **วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ**, 21(2), 283-294.
- ดวงใจ ฤดีสถิต. (2563). องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวและแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจท่องเที่ยวทัวร์ไหว้พระของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. **บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- บุญญพัฒน์ ไชยมะ. (2556). การกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงพรรณนาในงานสาธารณสุข. **วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ**, 16(2), 9-18.
- ปิยพงศ์ เขตปิยรัตน์. (2564). ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการมาท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์ในจังหวัดนครราชสีมา. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมการท่องเที่ยว**, 5(2), 61-74.
- อภิวรรณ ศิรินันทนา และคณะ. (2565). รูปแบบการจัดการสื่อสารการตลาดท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี. **วารสารเกษมบัณฑิต**, 23(1), 89-97.
- Cochran, W. G. (1977). **Sampling Techniques**. New Delhi: Wiley Eastern.
- Conbach, L. Joseph. (1984). **Essential of Psychology and Education**. New York: Mc-Graw Hill.
- J. Pelasol. (2012). **Igcabugao: A Potential Tourist Destination in the Southern Part of Iloilo, Philippines**. International Peer Reviewed Journal JPAIR Multidisciplinry Research is being certified for QMS ISO 9001: 2008 by the Anglo Japanese American Registrars of the United Kingdom.